

## 5. SINIF 3.ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ KAVRAM SÖZLÜĞÜ

**ORTAK MİRAS:** İnsanlığın kuşaktan kuşağa bıraktığı, **maddi ve manevi değerlerin** tümüne denir.

**TARİHİ MEKÂN:** Geçmişte yaşamış insan topluluklarına ait **kalıntıların** bulunduğu **yapı** ve **alanlara** tarihî mekân denir.



Efes Antik Kenti (İzmir)

**TARİHİ ESER:** Geçmişte yaşamış insanların farklı alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak için yaptıkları ve **günümüze kadar ulaşan han, köprü, cami, kilise gibi yapıların** tamamına “tarihî eser” adı verilir.



Selimiye Camii (Edirne)

**TARİHİ NESNE:** Geçmişte yaşamış uygarlıklardan kalan **alet ve araçlara** “tarihî nesne” adı verilir.



Osmanlı Parası

**UNESCO:** (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu): Dünya genelinde **farklı kültürlerle ait** birçok kültürel miras ögesi belirleyerek bu öğeleri **insanlığın ortak mirası gören** ve bunların **korunması için çalışmalar yürüten** uluslararası kuruluştur.

### **PEHLEVANLIK KÜLTÜRÜ:**

Azerbaycan'daki, **güreş gibi oyun ve sporlar** ile bireysel performansları içeren oyundur.

**CEVİCHE** (sevice): **Peru'da** limonla marine edilmiş, acı biber ve tuzla tatlandırılmış, yerel olarak yetiştirilen ürünlerle harmanlanmış, **çiğ balıkla hazırlanan geleneksel bir yemektir.**



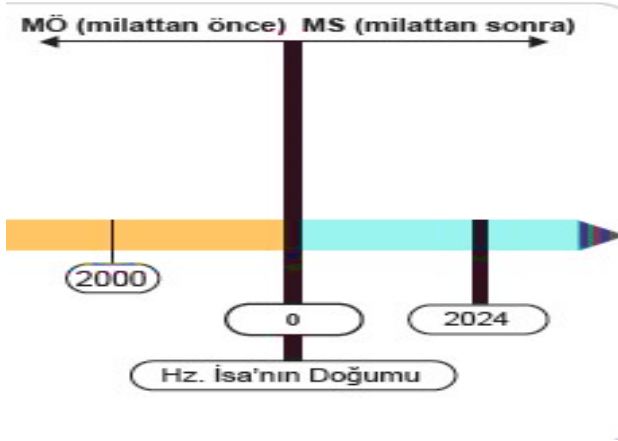
Ceviche (Peru)

**TRAVERTEN:** **Denizli, Pamukkale'de** yer altı sularının içlerindeki **kalsiyum karbonatın** belirli koşullar altında **çökmesi** sonucu meydana gelen beyaz kayaçlardır.

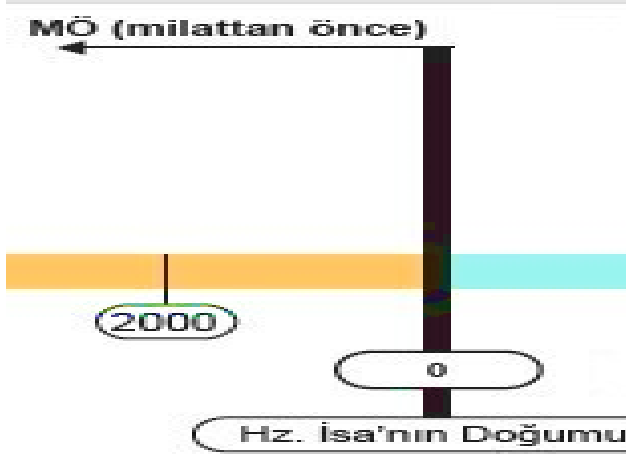


Pamukkale Travertenleri (Denizli)

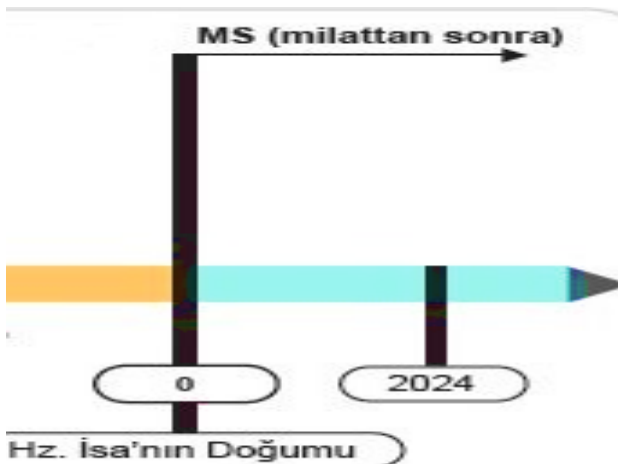
**MİLAT:** Hz. İsa'nın doğduğu gündür.



**MİLATTAN ÖNCE:** Hz. İsa'nın doğumundan önceki tarihleri ifade eder. MÖ şeklinde gösterilir.



**MİLATTAN SONRA:** Hz. İsa'nın doğumundan sonraki tarihleri ifade eder. MS şeklinde gösterilir. Ancak milattan sonraki dönemlerdeki tarihlerde bu simge kullanılmaz.



**GÖBEKLİTEPE:** Şanlıurfa'nın 20 km kuzeydoğusundaki Örencik köyü yakınlarındaki, günümüzden yaklaşık 12 bin yıl önce avcı ve toplayıcı yaşam tarzı süren insanlar tarafından inşa edilen tarihte bilinen ilk inanç merkezidir.



Göbeklitepe (Şanlıurfa)

**CATALHÖYÜK:** Konya ili Çumra ilçesi yakınlarındaki, insanların evlerini kerpiçten yaptığı, birbiriyle iç içe olan evlerin arasında sokakların olmadığı, insanların çatıların üzerinde yürüdüğü evlerine çatılardaki deliklerden içeri uzanan tahta bir merdivenle girdiği, yabani buğday, ekmeklik buğday, arpa, baklagiller ve mercimek gibi ürünlerin ekilip, hasat edilerek tarımsal üretim yaptığı tarihi mekândır.



Çatalhöyük (Konya)



**ARKEOLOJİ:** Tarihî yerlerde **bilimsel kazılar** yaparak, bu eserlerin zarar görmeden **gün yüzüne çıkarılmasını sağlayan bilim dalıdır.**



**ARKEOLOG:** **Kazi** konusunda **uzmanlaşmış kişilerdir.**



**HÖYÜK:** Tarih boyunca türlü nedenlerle yıkılan yerleşme bölgelerinde, **yıkıntıların üst üste birikmesiyle oluşan** ve çoğu kez içinde yapı **kalıntılarının gömülü bulunduğu yapay tepedir.**



**OBSİDİYEN:** **Doğal** olarak oluşan **volkanik camdır.** Uzun mesafeli ticarete konu olan ilk mal, obsidiyendir. Özellikle **İç Anadolu** ile **Doğu Akdeniz** ve **Güneydoğu Toroslar** ile Mezopotamya arasında yoğun olarak obsidiyen ticareti yapılmıştır.



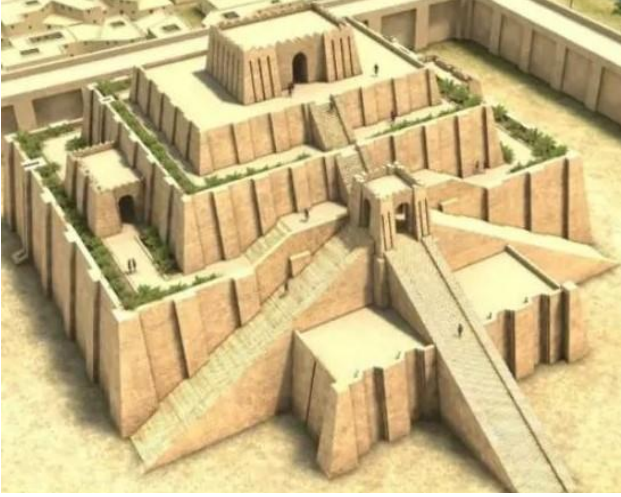
**MEZOPOTAMYA:** Anadolu'nun güneyinde yer alan **Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgedir.**



**MÜNBİT HİLAL** (Bereketli Hilal): **Uygun iklim koşullarına** ve verimli topraklara sahip olan **Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgeye** denilmiştir.



**ZİGGURAT:** Sümerlerde, en üst katların rasathane (gözlemevi), ara katlarda yöneticiler, okul ve tapınaklar, arşiv, kütüphanelerin bulunduğu, alt katların tahıl ambarı, maden ve eşyaların depolandığı alan olarak kullanıldığı yapıdır.



**SİTE:** Mezopotamya ve Anadolu'da krallar tarafından yönetilen etrafı surlarla çevrili şehir devletidir. Mezopotamya'da Sümerler ve Anadolu'da İyonlar bu şekilde yönetilmiştir.

**KARUM (Pazar yeri):** Kayseri Kültepe'de Asurlu tüccarlar tarafından kurulan, evleri ve dükkânları içine alan büyük pazar yeridir.

**ANAL:** Hititlerde kralların yıl boyunca yaşanan olayları tanrılarına hesap vermek amacıyla yazdığı yıllıklardır. Kral yıllıkları, tarafsız tarihçiliğin başlangıcı olarak kabul edilmektedir.

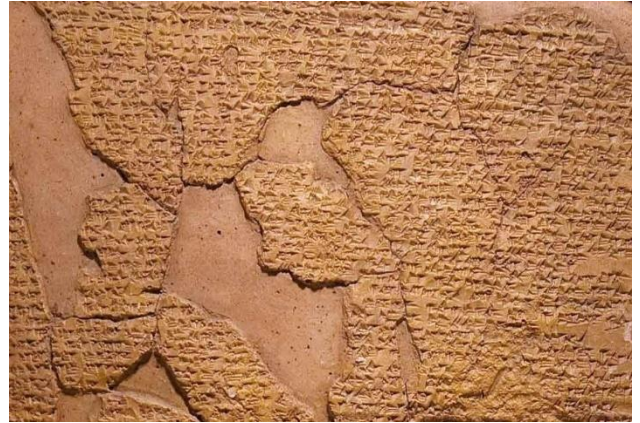


**TAVANANNA:** Hititlerdeki Kraliçe'dir.



**PANKUŞ MECLİSİ:** Hititlerde, soylulardan oluşan meclistir.

**KADES ANTLAŞMASI:** Hititler ve Mısırlılar arasındaki tarihte bilinen uluslararası ilk barış antlaşmasıdır.



**KRAL YOLU:** Lidyalılar tarafından kullanılan Efes'ten başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanan ticaret yoludur.



**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL  
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

**TELEGRAM HESABIM:**

**<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>**

**İNSTAGRAM HESABIM:**

**<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>**

**WHATSAPP HESABIM**

**<https://whatsapp.com/channel/0029VaA9Dzy4o7qDiBoEdD0z>**

**YOUTUBE HESABIM:**

**<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>**